

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Václava Novotného a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobců: **T. P. M.**, a jeho nezl. dcera **T. M. Z.**, oba zast. Michalem Benčokem, advokátem se sídlem v Praze, Václavské nám. 17, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, o udělení azylu, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 13. 5. 2004, č. j. 15 Az 582/2003 – 25,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem ze dne 13. 5. 2004, č. j. 15 Az 582/2003 - 25, zamítl Krajský soud v Ústí nad Labem žalobu žalobce proti rozhodnutí ministerstva vnitra ze dne 19. 9. 2002, č. j. OAM-3228/VL-19-04-2002. Tímto rozhodnutím žalovaného nebyl žalobci udělen azyl dle ustanovení § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) a zároveň bylo rozhodnuto, že se na něj nevztahuje překážka vycestování ve smyslu ustanovení § 91 citovaného zákona.

Proti výše uvedenému rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost.

V kasační stížnosti stěžovatel namítá, že v řízení před správním orgánem, jakož i v řízení před soudem došlo k nesprávnému posouzení právní otázky. Stěžovatel má za to, že v průběhu řízení nebyl zjištěn úplně a správně přesný stav věci, důkazy, které si soud opatřil byly neúplné a zakládaly se fakticky jen na dokladech obsažených ve správním spisu. Správní orgán dle názoru stěžovatele nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci, čímž porušil povinnost, kterou mu ukládá ustanovení § 3 odst. 4, § 32 odst. 1 a § 46 zákona č. 71/1967 Sb. správního řádu (dále jen „správní řád“) a v důsledku toho i nesprávně posoudil žádost o udělení azylu. Důkazy, které si žalovaný opatřil nebyly úplné, čímž opětovně došlo k porušení § 32 odst. 1 a dále § 34 odst. 1 správního řádu a taktéž nedostatečně objasnil důvody, které ho vedly k vydání rozhodnutí a porušil tím ustanovení § 47 odst. 3 správního řádu. Proto má stěžovatel za to, že napadená rozhodnutí vycházela z nesprávného právního výkladu ustanovení § 12 zákona o azylu. Soud nedostatečně přihlédl zejména k soustavnému porušování lidských práv v Mongolsku a k vysokému stupni korupce v tamním policejním sboru. Současná dlouhotrvající praxe je taková, že stěžovatel nemůže bez přímého ohrožení života vykonávat živnost nebo pracovat na území Mongolska. Stěžovatel se domnívá, že splňuje předpoklady pro udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu, jelikož má neustále odůvodněné obavy o svůj život. Mocenské orgány Mongolska se nevěnují svým úkolům – vše je podřízeno jen plnění úkolů nejvyšší priority, tj. případů kde jsou již mrtví a má na tom zájem sama vláda či nejvyšší politické kruhy. Stěžovatel tvrdí, že vláda není schopna zajistit ochranu občanů před neobyčejně vysokým stupněm kriminality. Stěžovatel výslovně uplatňuje kasační důvod zakotvený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., neboť skutková podstata nemá oporu ve spise.

Situaci v Mongolsku nelze rozhodně brát jako stabilizovanou a z tohoto důvodu nemohl soud posoudit správně skutkové a právní otázky, které pro své rozhodnutí potřeboval.

S ohledem na skutečnost, že jak správní řízení tak řízení před soudem trpí výše uvedenými vadami, navrhuje stěžovatel zrušit napadený rozsudek a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení. Zároveň žádá o přiznání odkladního účinku kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření ze dne 23. 11. 2004 popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí, tak i rozsudek soudu, byly vydány v souladu se zákonem, odkazuje na správní spis ve věci. Dle názoru žalovaného stěžovatel v kasační stížnosti opakuje a rozšiřuje tvrzení, které nelze hodnotit jako azylově významné důvody. Žalovaný navrhuje kasační stížnost zamítnout a odkladný účinek nepřiznat.

Nejvyšší správní soud napadený rozsudek přezkoumal v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti. Po přezkoumání věci dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně a kde je žadatelka chráněna před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu, mj. pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí

o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Z předloženého správního spisu vyplynulo, že stěžovatel podal jménem svým a svého nezletilého dítěte dne 29. 6. 2002 žádost o udělení azylu, ve které uvedl, že svou vlast opustil s dcerou v červnu 2001 z obav před svými kamarády. Zhruba rok pobýval v Praze. Nyní požádal o azyl, protože v Mongolsku hodně pil alkohol a organizoval večírky s kamarády. Uvědomil si posléze, že toto není vhodné pro jeho dítě. Odmítl tedy oslavy s kamarády. Tito jej nadále obtěžovali. Chtěli, aby s nimi chodil do restaurace. Když odmítl, fyzicky jej napadli a vyhrožovali mu ublížením na zdraví. Proto se rozhodl v červnu 2001 opustit Mongolsko. Pohovor dne 9. 7. 2002 byl veden za přítomnosti tlumočnicka z mongolského jazyka. Stěžovatel do protokolu uvedl, že v roce 1996 přestal pít, ale kamarádi mu nedali pokoj. Když šel například z práce, zastavili jej na ulici a vyžadovali od něj finanční příspěvek na alkohol. Kamarádi byli neodbytní, v opilosti také přišli k jeho domku a házeli mu kameny do oken. Přijela policie a uviděla rozbitá okna. Policisté konstatovali, že vandalství je ve městě běžná věc a odjeli. Svých kamarádů se stěžovatel obával a proto se rozhodl vycestovat. Doplnil, že do ČR přicestoval s dcerou v červnu či červenci 2001 z Polska s mongolským pasem, celý rok zde pobýval nelegálně, nestačil si vyřídit potřebná povolení. Žádných jiných problémů v Mongolsku neměl.

Žalovaný na základě provedeného správního řízení vydal dne 19. 9. 2002 rozhodnutí, kterým stěžovateli neudělil azyl z důvodu nesplnění podmínek uvedených v § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu a současně vyslovil, že se na stěžovatele nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 téhož zákona. V odůvodnění svého rozhodnutí konstatoval, že důvodem odchodu stěžovatele byly problémy s bývalými kamarády, kteří na něm vymáhali peníze na alkohol, slovně jej napadali, rušili domovní klid a házeli kameny do oken. V průběhu správního řízení stěžovatel neuvedl žádnou konkrétní skutečnost, kterou by prokázal, že byl pronásledován ve své vlasti z důvodu právně relevantních pro udělení azylu ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu. Podmínky pro udělení azylu dle ustanovení § 13 odst. 1, 2 a ustanovení § 14 žalovaný taktéž neshledal. Současně vyslovil, že se na stěžovatele nevztahuje ve smyslu § 91 zákona o azylu překážka vycestování.

Proti předmětnému rozhodnutí podal stěžovatel žalobu. Dle jeho názoru splňuje podmínky pro udělení azylu dle ustanovení § 14 zákona o azylu. Krajský soud žalobu zamítl kasační stížností napadeným rozsudkem. Krajský soud dospěl k závěru, že žalovaný vydal napadené rozhodnutí v souladu se zákonem, když stěžovatel nesplňuje podmínky pro udělení azylu.

Výše uvedené rozsudek krajského soudu napadl stěžovatel včas podanou kasační stížností.

V kasační stížnosti stěžovatel výslovně uplatňuje stížní důvod uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., kdy namítá nedostatečně zjištěný skutkový stav věci, neúplné dokazování a nedostatečné odůvodnění rozhodnutí ze strany žalovaného.

Stěžovatel, ačkoliv tak nečiní konkrétním odkazem, dále uplatňuje, jak je patrné z obsahu kasační stížnosti, taktéž důvod obsažený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.,

pokud namítá nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky ohledně splnění podmínek pro udělení azylu dle ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť má neustálé obavy o svůj život.

K tvrzené nezákonnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. konstatuje Nejvyšší správní soud, že tato spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikována nesprávná právní věta, popř. je sice aplikována správná právní věta, ale tato je nesprávně vyložena. Vztah mezi skutkovým zjištěním a právním posouzením lze charakterizovat tak, že jde o aplikaci právní normy na konkrétní případ nebo situaci. Dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit.

Nejvyšší správní soud neshledal oprávněným stěžovatelem uplatněný důvod kasační stížnosti dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Právní otázkou, kterou se krajský soud v předcházejícím řízení zabýval, je otázka, zda důvody uváděné stěžovatelem jsou důvodem pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu.

Podle § 12 zákona o azylu se azyl udělí cizinci, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je buď pronásledován za uplatňování politických práv a svobod a nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Pronásledováním ve smyslu § 2 odst. 6 zákona o azylu je třeba rozumět ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním.

Poskytnutí azylu je zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky a nelze je zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území ČR, tak jak jsou upraveny např. v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR. Azyl je výjimečný institut konstruovaný za účelem poskytnutí ochrany tomu, kdo z důvodů v zákoně stanovených pocítuje oprávněnou obavu z pronásledování ve státě, jehož je občanem. Azyl jako právní institut není (a nikdy nebyl) univerzálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávím, postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel (srov. IV. ÚS 12/04). Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem vymezeny poměrně úzce a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv a svobod, která jsou jak v mezinárodním, tak ve vnitrostátním kontextu uznávána. Institut azylu je aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování ze zákonem uznaných důvodů, kdy je tímto institutem chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené, třebaže i další případy vážného porušování ostatních lidských práv jsou natolik závažné, že by na ně taktéž bylo možno nahlížet jako na pronásledování.

Z předloženého spisového materiálu je zřejmé, že stěžovatel v průběhu správního řízení neuvedl žádné skutečnosti, které by byly podřaditelné pod důvody pro udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona o azylu. Důvodem pro podání žádosti o azyl byly, jak sám

stěžovatel uvedl, problémy s kamarády, se kterými v minulosti stěžovatel pil a kteří jej různými formami nátlaku chtěli přimět k tomu, aby s nimi v pití pokračoval, případně jim kupoval alkohol. Žalovaný se v odůvodnění svého rozhodnutí zabýval všemi stěžovatelem tvrzenými důvody a v souladu se zákonem dospěl k závěru, že stěžovatel není pronásledován z azylově relevantních důvodů.

Pokud stěžovatel tvrdí, že napadená rozhodnutí vycházela z nesprávného právního výkladu ustanovení § 12 zákona o azylu, nelze s ním souhlasit. Výklad ustanovení § 12 zákona o azylu vyložil jak žalovaný tak následně i soud v souladu se zákonem. Jak již bylo výše uvedeno, stěžovatelem tvrzené důvody odchodu z vlasti stejně jako pronásledování ze strany kamarádů není možné zařadit mezi důvody, pro které by bylo možno azyl udělit.

V kasační stížnosti stěžovatel výslovně uplatňuje kasační důvod zakotvený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., když poukazuje na nedostatečně zjištěný skutkový stav věci, neúplné dokazování a nedostatečné odůvodnění rozhodnutí jak ze strany krajského soudu tak žalovaného. Soud dle stěžovatele nedostatečně přihlédl zejména k soustavnému porušování lidských práv v Mongolsku a k vysokému stupni korupce v tamním policejním sboru. Současná dlouhotrvající praxe je taková, že stěžovatel nemůže bez přímého ohrožení života vykonávat živnost nebo pracovat na území Mongolska.

Stěžovatel vady dokazování blíže nekonkretizuje, neuvádí, které z důkazů absentují, případně, které nebyly žalovaným zhodnoceny. Nejvyšší správní soud má za to, že žalovaný provedl ve věci řádné dokazování, když pro rozhodnutí si opatřil dostatek podkladů (vycházel zejména z tvrzení stěžovatele uváděných v žádosti o udělení azylu a v pohovoru k důvodům žádosti, z informací o situaci v Mongolsku dle zpráv MZV USA), na jejichž základě zjistil přesně a úplně skutkový stav věci, který rozebral v kontextu platné právní úpravy a dospěl k závěrům uvedeným v rozhodnutí. V odůvodnění svého rozhodnutí podrobně popsal průběh řízení o udělení azylu, právní a skutková zjištění ve věci, hodnocení důkazů a konečná stanoviska. Rovněž krajský soud vycházel z dostatečných pokladů potřebných pro rozhodnutí, ve věci provedl řádné dokazování a dospěl ke stejným právním závěrům jako žalovaný. Krajský soud byl při posuzování zákonnosti rozhodnutí žalovaného správního orgánu vázán v souladu s ustanovením § 75 odst. 2 s. ř. s. rozsahem a důvody opravného prostředku, které stěžovatel uvedl, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v souladu s citovaným ustanovením a vypořádal se se všemi stěžovatelem uvedenými námitkami, na obecně formulované procesní žalobní námitky soud zareagoval, a v obecné rovině se s nimi také vypořádal. Závěrům krajského soudu se nedá ničeho vytknout.

K námitce stěžovatele vytykající soudu, že nepřihlédl zejména k soustavnému porušování lidských práv v Mongolsku a k vysokému stupni korupce v tamním policejním sboru, když současná dlouhotrvající praxe je taková, že stěžovatel nemůže bez přímého ohrožení života vykonávat živnost nebo pracovat na území Mongolska, je nucen Nejvyšší správní soud konstatovat, že tvrzené porušování lidských práv a korupce, pokud by byly žalovaným zjištěny, (v daném případě však z podkladů rozhodnutí nevyplynuly) samy o sobě nejsou důvodem pro udělení azylu. Právně významnou pro zjištění naplnění zákonných podmínek pro udělení azylu se jeví vždy konkrétní situace stěžovatele, nikoli stěžovatelem tvrzená nestabilizovaná situace na území Mongolské republiky.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že důvody uvedené v kasační stížnosti stěžovatelkou podřazené pod ust. § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s., nebyly prokázány, a proto podanou kasační stížnost podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

Protože stěžovatel neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.). Žalovanému Ministerstvu vnitra ČR, které bylo v řízení úspěšné, náklady řízení nevznikly, respektive je neúčtovalo, a proto rozhodl soud o nákladech řízení, jak výše uvedeno.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. listopadu 2005

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu